

סרטון הזוועות- איך נמנעים?

מדינת ישראל והחברה כולה נמצאים בתקופה קשה, מאתגרת ביותר וכואבת מאד. לצד הכאב מאותה שבת ב- 7/10/23 ועד הדאגה היומיומית לחיילים ביום יום, יש את "סיר הלחץ" במציאות הכמעט בלתי אפשרית.

לצד היעדר המסגרות החינוכיות והחברתיות, מתווספת תחושת אי הוודאות שלנו, כחברה, כאנשים, כפרט וכקבוצה.

כמו בשיר: "הולכים אל הלא נודע", אדם זקוק ליציבות, שגרה ובסיס. עכשיו קחו את כל זה ותכפילו פי כמה ותחשבו מה עובר על הילדים ובני הנוער.

רק בשבוע האחרון החלו חלקם לחזור ללימודים, למסגרות בצורה כזו או אחרת, חלקם מתמודדים עם גיל ההתבגרות שגם בשגרה לא קל ומהווה אתגרים רבים והמון סימני שאלה, לכל זה תוסיפו את הדאגות מבית, אבא/אח או אמא בצבא, היעדר שגרה וחוסר ודאות.

ואם כל זה לא היה מספיק, הגיע הידיעה על "סרטון הזוועות" שבדרך.

אז מה זה בכלל סרטון הזוועות?

דובר צה"ל בנה סרטון של 45 דק', בו הוא לקח את כל חומרי הגלם ממצלמות שונות שהיו ברחבי הקיבוצים באותה שבת ארוכה, מצלמות רכבים, מצלמות גוף שהיו על המחבלים ועוד. כל זה מרכיב 45 דק' של גיהנום שחור ומכאיב.

הסרטון נבנה בכדי לעזור לדעת הקהל הישראלית, ברמה הדיפלומטית, כאשר הוקרן לחברי כנסת, שרים ועיתונאים ספורים, יחד עם מובילי דעת קהל.

נייר עמדה זה מתייחס בעיקר לאזהרות כנגד צפייה בסרטון בעיקר עבור בני הנוער והילדים בטח, כאשר גם למבוגרים הוא אינו מומלץ.

ראשית, כל הדיווחים שהסרטון הודלף אינן נכונות!! דובר צה"ל הוציא הודעה רשמית שהסרטון לא הודלף.

בדובר צה"ל אמרו כי "הסרט מוקרן באופן מצומצם למקבלי החלטות, גורמי תקשורת ומשפיעים בארץ ובעולם בכפוף לתנאים מחמירים ובליווי נציג צה"ל או גורם מוסמך מטעמו.

הקרנת הסרט נועדה לייצר לגיטימציה לפעילות צה"ל, ולהציג לעולם את אירועי הטבח של השבעה באוקטובר".

עוד נמסר כי "המשתתפים בהקרנה מתחייבים לעמידה בתנאי הצפייה ובחתימה על מסמך בו מתחייבים שלא לצלם או להפיץ אף חלק מהסרט. אנו חוזרים ומבקשים מהציבור להימנע מהפצת שמועות כוזבות ומהעברת פתיחת קישורים שנטען שהסרט מוצג בהם".

"לא נמצא שום תיעוד של הפצת הסרטון באפליקציה. כללי הקהילה של טיקטוק אינם מאפשרים פרסום של תכנים גרפיים, אלימים וקשים.

במקרים בהם נעשים ניסיונות להעלות תכנים כאלה, הם נחסמים וננקטות פעולות כנגד המשתמשים המנסים להעלות אותם לפלטפורמה".

מה עושים? איך נזהרים?

בשבוע האחרון התחילו בקבוצות הוואטספ השונות, הודעות אזהרה, בנושא אותו סרטון, האם הודלף? המטרה של כולם היא אחת: להימנע מהפצת הסרטון בדגש על ילדים ובני נוער.

הרצון לשמור על הנפש, מגיע בקונפליקט ליצר הסקרנות, בתחושת "הפומו" שאולי נפסיד משהו שכולם רואים וכולם מדברים עליו.

לא אחת שמעתי לאורך כל השבוע האחרון, "ראינו כבר סרטים על השואה ואת הזוועות שהיו שם, נתמודד". שני היבטים על המשפט הזה:

הראשון, רוב הדוברים היו מבוגרים שיודעים להבדיל בין טוב ורע, אדם בוחר בניגוד לצעיר, יודע לבחור את הבחירות שלהם מתוך מקום מושכל, לא כך הדבר אצל ילדים ובני נוער.

השני, להבדיל מסרטוני השואה, העידן הנוכחי, שכולל צילומים גרפיים, צילומי צבע, קול, סאונד, שונים מאד מהעידן של אז, אין הקבלה לסרטון שחור לבן משנות ה-30, 40 כסרטון גרפי במצלמת גו פרו (מצלמת ראש) בשנת 2023.

כהורים, אנשי חינוך שעובדים עם בני הנוער, חשוב קודם כל לגשת לנושא מתוך "אשליית השליטה", כלומר, אין לנו באמת שליטה ויכולת לשלוט על כל מה הילדים שלנו נחשפים ורואים, בטח ככל שהגיל עולה.

חשוב לנשום, להירגע, לנסות לתווך את המצב לילדים, אולי להראות דוגמה אישית, שגם אנחנו כמבוגרים, לא רואים ואף מוחקים. לדבר על זה, להיות כנים, "לא לחרטט" משהו שהילדים יגלו והם יגלו.

"משפיעי הרשת וטלגרם"

הדלק שמדליק את כל השיח סביב הנושא, זה כמובן הרשתות החברתיות, שגם שם יש להבדיל בין אחת לשנייה. לא דין פייסבוק ואינסטגרם כטלגרם.

בנוסף, בשל הרצון לזכות באותה דעת קהל, ישראל גייסה לא מעט "משפיעי רשת", כאלה שגם בני הנוער מושפעים מהם.

זו נקודה קריטית, ברצון שלנו כהורים למנוע מהילדים, לעבור על משפיעי הרשת שהילדים שלנו חשופים אליהם, להיות בפלטפורמות המידע שלהם, לראות מי מעלה מה, מה הוא או היא אומרים בכדי לדעת ולנסות עד כמה שניתן להיות שם עבור ילדינו.

נקודה שנייה, טלגרם. אם ניתן, בימים אלה ההמלצה שלי: למחוק!! כמות המידע הלא מסונן שעובר בטלגרם בשגרה הוא הרסני, בטח בתקופת חירום.

אם ניתן לילדים הצעירים למחוק, עדיף. לא מחקו? לדעת שזו הנקודה החלשה, אם הסרטון ידלוף זה כנראה משם, הפיקוח על הרשת הזו הוא אפסי, רוב חומרי הגלם נמצאים כבר שם עוד בטרם יצא הסרטון לאוויר, לא מחקתם, תהיו על זה, תהיו מול הילד/ילדה, נסו למקם את המחשב הביתי במקום ציבורי, שיגלוש עם דלת פתוחה, בלי אוזניות, הבנתם את הכיוון נכון? שליטה, עד כמה שאפשר, כי לא באמת ניתן.

חשוב לדעת לדבר על הנושא, בהתאמה למאפייני הגיל - הסקרנות לפעמים חזקה מהם, הרצון להיות גם מאלה שצפו והגיבו ופרסמו את התגובות ואמרו לאחרים אל תראו - גובר על הכל.

מינעה כדרך פתרון

דברו איתם - יזמו שיחה - הקדימו תרופה למכה. ובשיחה הזאת נסו להימנע מהפחדות, מאיומים, מאזהרות. נסו גישה אחרת.

כזו: "אני לא יכול למנוע ממך לראות משהו מהסרטון הזה או מאחרים לחשוף אותך, אני לא יכולה להיות בכל מקום - בסופו של דבר זה אתה מול עצמך וזאת ההזדמנות שלך לשמור על עצמך. בסרטון הזה יש ממש סכנת פגיעה נפשית ורגשית, כזו שתצלק אותך. רק אתה יכולה להגיד לעצמך שיש פה גבול ואני לא חוצה אותו. ולשמור עליו. בשבילך. לא בשבילי".

אפשר ליצור "סחף נגדי" להשתמש בתקופה הזו, כדי להגיד "בואו לא נראה את הסרטון, זה מחליש אותנו כחברה, כאנשים, מחליש את הלוחמים, לא נראה, נהיה חזקים יותר ונחזק את כולם". הדבר רלוונטי גם להורים ובעיקר למדריכים/מורים וכאלה שמובילים קבוצה של בני נוער.

בני הנוער נחשפו? תהיו שם עבורם, שיבואו לדבר, לשתף מה זה עשה להם, איך הגיבו, תחושות, תהיו שם, לא שיפוטים, אלה בעיקר מקשיבים.

תהיו באותם מקומות שבני הנוער נמצאים ברשת, בקבוצות הוואטספ, בסטורי באינסטגרם וכדומה, ככה לפחות תוכלו להיות חלק ממה שקורה.

הדר להב, רכז מוגנות ואוריינות רשת באיגוד האינטרנט, ועידן רינג, סמנכ"ל קהילה וחברה, אמרו כי "התיעוד מציג באופן מרוכז סרטונים קשים ונועד להעביר בצורה המוחשית והמזעזעת ביותר את זוועות השבת היא ולא מיועד בשום אופן לקהל רחב ובעיקר לא לצעירים.

הוא נועד למקבלי החלטות ובעלי השפעה מבוגרים בעמדות כוח הצופים בצורה מבוקרת ועם ליווי מקצועי, כך שהנזק לקהל הרחב יכול להיות גדול במיוחד. יש בתיעוד גם פגיעה ברגשות ובפרטיות של משפחות הקורבנות והחטופים עצמם וחלקם אף הביעו התנגדות לפרסום".

"הסרטון של דובר צה"ל מיועד למקבלי החלטות ובעלי השפעה בעולם ובשום אופן לא לקהל הרחב בישראל – לצפייה בו קיימות השלכות רגשיות קשות כמו גם פגיעה ברגשות ובפרטיות של משפחות הקורבנות והחטופים"

"כפי שמעידים גם מומחים לפוסט טראומה מטעם משרד הבריאות, לצפייה בתוכן מסוג זה קיימות השלכות רגשיות קשות אשר יכולות לעורר תגובות טראומטיות הדומות לאלו של מי שנכח באירועים אלו בעצמו ועשויות לפגוע בצופים באופן קשה, במיוחד בקרב קהל צעיר.

"התיעוד מציג באופן מרוכז סרטונים קשים ונועד להעביר בצורה המוחשית והמזעזעת ביותר את זוועות השבת היא ולא מיועד בשום אופן לקהל רחב ובעיקר לא לצעירים.

הוא נועד למקבלי החלטות ובעלי השפעה מבוגרים בעמדות כוח הצופים בצורה מבוקרת ועם ליווי מקצועי, כך שהנזק לקהל הרחב יכול להיות גדול במיוחד. יש בתיעוד גם פגיעה ברגשות ובפרטיות של משפחות הקורבנות והחטופים עצמם וחלקם אף הביעו התנגדות לפרסום.

חשוב שהציבור הרחב יבין את זכותם של הנרצחים והחטופים לפרטיות גם ברגעים אלו ויימנע מצפייה ובעיקר מהפצה של התמונות הקשות. הפצה נרחבת של הקורבנות והנרצחים עשויה להמשיך ולהרחיב את הפגיעה בהם", מסרו הדר להב, רכזת מוגנות ואוריינות רשת באיגוד האינטרנט ועידן רינג, סמנכ"ל קהילה וחברה באיגוד.